

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

OMUL FAUSTIC

În concepția omului modern nu găsim nici un echilibru stabil. Balanța vieții lui înclină, tot mai mult, în cumpăna neastâmpărului. Tot cursul vieții sale e tulburat de o căutare absurdă, fără sens și fără normă, fără nădejde și siguranță.

El se găsește într'un „vârtej apocaliptic“.

Unde „zace cauza acestor înfrângeri, prăbușiri, nenorociri și incertitudini“ moderne? „Nu găsim decât un singur răspuns, fiindcă altul nu este: Omul de astăzi, cu emfază numit faustic, printr'un act deliberat al inteligenței și voinței sale, a tăiat cablul care-l lega odinioară de universul ordinii, al păcii, al fericirii și al certitudinii: Dumnezeu, preferind vremelnicia, în locul veșniciei, nesiguranța, certitudinii, relativul, absolutului, inteligența și voința omenească, înțelepciunii și voinței divine. Locul omului sfințit, dar atât de batjocorit al evului mediu, l-a luat omul mefistofelic, satanic, al zilelor noastre. Iar urmările n'au lipsă decât de privitori, cari să vază“. (I. Miclea: Principii de pedagogie creștină pg. 175). Nu numai că această căutare a lui este nesinceră, dar și mijloacele de care se folosește, sunt dintre cele mai detestabile. Și aici, rolul prim îl ocupă raportul omului cu semenii săi. „Din grădina frumos împodobită a fiecărei declarații politice, rânjește minciuna, grijuliu ticluită, pe seama plebei sau a partenerului. Șmecheria verbală a unuia a fost etichetată: „fin spirit diplomatic“, iar când cineva brutal-sincer nu-și poate camufla scopul, este taxat drept prost. Inotăm în mocirla unei formidabile minciuni universale, zăpăciți de succese de moment, legați la ochi, cu și fără voie, de cele mai multe ori printr'o acceptare mutuală, ca nu cumva tihna să ne fie întreruptă“ (I. Colan: Pentru dreptate).

Minciuna în viața contemporană este o perdea groasă care caută să ascundă adevărurile fundamentale ale trăirii. Când spui adevă-

rul, să te pregătești de suferință, a spus un înțelept.

Omul cinstit supără și incomodează. De aceea este evitat de societate, ca un element periculos și rău crescut. Iar omul faustic este omul moravurilor și formelor inutile, al polițetelor nemotivate și al comportării netrăite. El caută sensuri acolo „unde au secat toate luminile“. — „Furtul, nedreptatea, crima, alungarea bunului Dumnezeu, semănate zilnic în urma pașilor și bătute adânc în metalul vieții, sunt lucruri de nimic în ochii acestui om. Iși întoarce privirea rătăcită către formele reci și gângavul ton al ușuratecului său fel, rătăcit și întors“ (E. Bernea: Indemn la simplitate, pg. 35). Cu alte cuvinte omul nostru este „o fire întoarsă“. Nu trăește cum simte, ci urmează cursul unei vieți, a cărui profitor se crede. Îmi vine în minte răspunsul pe care o eroină a lui Ioseph Conrad, (Hanul lui Almayer), venită pe lume din căsătoria unui alb explorator și a unei malaeze, care atunci când tatăl său, alb, vrea să o crească în spiritul european și să o scoată de sub influența mamei sale — malaeză — ea-i răspunde că „e mai bine să alegi cinismul sălbatic al neamurilor ei, de rasă malaeză, în loc de ipocrizia josnică, prefăcătoria politicoasă și fariseismul virtuos al rasei albe“.

Omul faustic își trăește viața într'o lume falsă. De unde are aceasta falsitate, de ororile căreia, până și sălbaticii se îngrozesc așa de mult? Asupra acestei întrebări, sunt mai multe răspunsuri. Ne oprim la răspunsul lui B. Pascal, deși anterior apariției legendarului erou a lui Goethe, pe care-l credem cel mai potrivit. El găsește ca sursă a falsității „natura amorului propriu“ (eul). „Acest eu — spune Pascal — e „vrednic de ură“, căci în el se află cauza celor mai mari nenorociri. Ca să măgulească acest eu, omul acceptă să înșele pe alții și chiar pe sine. Căci din iubirea de sine, din atracția

pentru acest eu, omul urăște adevărul și dușmănește rațiunea, când aceasta încearcă să-l convingă de defectele și josniciile sale. Nimănu-i nu-i place să-și recunoască josniciile; ceva mai mult, în locul unei recunoașteri sincere preferă conștient o amăgire. El vrea să fie mare și se vede mic; vrea să fie fericit și se vede nenorocit; vrea să fie perfect și se vede plin de imperfecții; vrea să fie obiectul iubirii și al stimei oamenilor și vede că defectele sale nu merită decât aversiunea și disprețul lor... Cei din jurul nostru ne tratează cum dorim noi să fim tratați și nu cum am merita să fim. Când noi urâm adevărul, ei ni-l ascund, când ne place să fim înșelați, ei ne înșală. În prezența noastră nimeni nu vorbește despre noi, așa cum ai vorbi în absență. Conviețuirea consistă și se întemeiază numai pe aceasta înșelătorie mutuală. Viața omenească nu e decât o iluzie perpetuă; oamenii nu fac altceva decât să se înșele și să se fleteze unii pe alții. Mănat de amorul propriu, omul a devenit o ființă mincinoasă și ipocrită" (M. Uță: Pascal III pg. 233 sg.)

Cât adevăr nu reese din rânduile de mai sus! Câți dintre contemporanii noștri ar putea oare să-l răstoarne? Mai ales astăzi când se vorbește peste tot despre faimosul „homo novus“, fără ca lansării acestei renașteri a genului uman să-și dea seama că totul pornește din suflet și prin suflet. „Alfred Fouillée, scânteiătorul gânditor francez din preajma începutului secolului nostru, asemăna morala tradițională cu'n cal slabănog, lovit până la istovire de către stăpânul său și prăvălit într'un șanț. Bietul animal mai dă semne de viață, mai dă puțina din picioare, mai deschide ochii, mai mișcă din coadă. Sociologii cari lovesc și ei din răspuțeri în morala tradițională, cred că nu este prea mare pericol pentru morală, fiindcă se mai văd pe ici pe colo semne de moralitate"... (E. Vasilescu: Probleme de psihologie religioasă și de filosofie morală pg. 97)

Dar ceace e mai dureros este faptul, că prea sunt puține semnele moralității pentru ziua de astăzi. Lumea noastră este o lume amorală și nu imorală, fiindcă în cazul ultim, situația s'ar prezenta mai roz. „Viciul și virtutea și-au pierdut înțelesul și gravitatea pe care le aveau odinioară. Idealul, datoria... au devenit simple prejudecăți, ce nu mai sunt la modă: Urme șterse ale trecutului" (Idem-ibidem pg. 95.)

Lumea noastră nu are și nu recunoaște nici un punct de reper. Și din aceasta cauză vă-

lul suferinței cuprinde azi întreaga zidire. „Că omul suferă și se înobilizează este un semn îmbucurător. Dar ce poate fi mai trist decât suferința fără frumusețe, fără rodnicie, fără urmă". (E. Bernea o. c. pg. 56). Și suferința zilelor noastre este fără nici o frumusețe. Este suferința lui Faust, care la capătul tuturor nelegiuirilor sale, a terminat prin a exclama: O, de nu m'ași fi născut! Oare lumea noastră nu e pătrunsă de acest oftat adânc? Ea nu-și dă seama că strigătul desnădejdi de astăzi nu este altceva decât o urmare a nelegiurii sale.

Preot ION I. PETRILĂ

„Să nu-ți pese”...

Un sfânt de seamă îndeamnă și la aceasta. De bună seama, nu la nepăsarea față de Dumnezeu și cele ale lui; nu nepăsarea îngâmfată, prefăcută, neputincioasă; nepăsarea venită din neștiință, nehotărâre sau slugărnicie, ci nepăsare de „casă zidită pe stâncă“.

Nepăsarea, neclintirea, numai după gen e feminină; după conținut și înțeles însă e o virtute, un curaj bărbătesc. Constă în biruința sufletului asupra plăcutului și a neplăcutului; e statul drept și frumos când bat toate vânturile, e întors de spate când dau târcoale adierile lingușitoare, e privire în față a oricărui dogori.

Virtutea aceasta numită grecește adiaforia și propovăduită și de filozofii vechi, nu-i lucru ușor s'o împlinești, știut fiind că omul e din fire trestie clătinată de vânt. Totuși, ascultată aduce trei mari daruri: adevărul, fericirea și mântuirea morală.

Iată cum. Un nestăpănit, un clătinat, un ieșit din fire și din calm, e totdeauna un m'op. Nu poate vedea departe din pricina plăcerilor ori a necazurilor trecătoare. Liniștitul, dinpotrivă are un orizont larg, fiindcă pentru el nu există întrebarea aceasta: „va fi plăcut ori nu?“, ci numai cealaltă: „oare fi-va aceasta spre lauda lui Dumnezeu și mântuirea mea?“

Dacă ar trebui să deschidem o ușă încuiată și ni s'ar îmbia în acest scop două chei, una de aur dar nepotrivită și alta de fer însă potrivită, nu-i așa că am lua cheia cea de fer, cea care se nimerește? Ei bine, în cele sufletești, numai indiferenței, neclătinații lucrează așa; toți ceilalți dau cheia butucănoasă dar minunată la deschis pentru cheia poleită cu aur dar nepotrivită: adevărul pentru minciună.

Neîndoit, neclătinat fiind, ai parte de fericire. Nefericirea vine așa cum spune sf. Grigorie: „ori dorești ceea ce n'ai, ori ți-e teamă că pierzi ce ai; ori râvnești propășire când ești la strâm-

toare, ori în propășire, fiind și teamă de nenoroc". (Moral L. XXII, 10). Lipindu-te prea tare de făpturi, păzându-ți prea mult de bunul renume și de altele ca acestea pentru care lumea își are cuvintele ei de „bravo, bravo!” sau „bine, bine de voi!” cum zicea Domnul Hristos. Dacă te frământași ca și Aman, fiindcă era salutat de toți numai de Mardoheu nu.

Și în sfârșit, cu virtutea aceasta, calmul, liniștea, nepăsarea, te înalți la înălțimea morală a unui Iov, care zicea: „Domnul a dat, Domnul a luat . . .” și chiar la aceea a lui Hristos care înfrunța pe Diavolul prea darnic, în timp ce către Tatăl cel atotștiutor și drept zicea: „Părinte treacă dela mine paharul, însă nu precum voiesc eu ci precum voiești tu”.

Dar firea nu trebuie să ți-o pierzi și nepăsarea trebuie să ți-o arăți și să ți-o deprinzi nu numai în fața necazurilor mari, cari adesea nici nu obvin, ci și în lucrurile mici și neînsemnate. Pe un timp „urât”, de pildă, să „cânți” ca și cei trei tineri în cuptorul cu foc: „Binecuvântați toată ploaia și roua pe Domnul . . . frig și căldură . . . rouă și zăpadă . . . lumină și întuneric . . . gheață și ger . . . brume și zăpezi . . . fulgere și nori, lăudați și-l prea înălțați pe dânsul în veci” (Cânt. c. trei tineri, 1, 41).

În avuție aratăți bărbăția, gândindu-te la acel tânăr din Evanghelie care s'a dus întristat de lângă Domnul Hristos și care totuși, dacă și-ar mai putea începe viața din nou, cu siguranță că n'ar mai lucra cu nehibzuința de atunci. Să nu facem ca și Israelitenii, cari, deși le poruncise Dumnezeu să nu ieie nici o pradă, totuși nu putură face să nu ascundă câte ceva în sân.

În cele ale vârstei, dela un timp, trebuie să ai curajul să înbătrânești. Să te vezi împovărat, nebăgat în seamă și zăbindu-ți-se cu îngăduința care vrea să spună celor dinprejur: „nu-l luați în seamă, e bătrân!”

Competența, înțâietatea, atențiunea care ți s'a dat, cu timpul deasemenea poate să scadă și să facă loc altuia. Bagi de seamă că'n cercul de discuții, când se spune ceva, nu se mai spune cu fața în spre tine ci spre un altul. Că nu ți se mai cere părerea, nu ți mai poartă nimeni frica

Sănătatea e de mare preț. Totuși în iconomia cerească își are scara ei. Dacă n-o ai, până ce vei dobândi-o din nou, sau dacă n-o vei mai dobândi niciodată, trebuie să te înțelegi până în cel mai mic amănunt cu boala. Până și din boală trebuie scos duhovnicește ceva bun.

Și moartea se poate trata cu indiferență. Un preot care în urma unei boli se vedea sortit să moară la vârsta de 25 ani, a ajuns să scrie: „Doamne, n'aș vrea să mor încă. Aș vrea să mai

lucrez în ogorul tău: să propovăduiesc, să mângâi, să desleg, să îndrept, să zidesc, să scriu. Văd însă că mi răzduiești altceva: o moarte timpurie. Bine. Am să mă gândesc la ea, am s'o studiez, s'o înțeleg, s'o primesc, s'o subscriu și s'o iubesc”.

Da, tot ce avem, avem prin îngăduința lui Dumnezeu, în tot ce ni se întâmplă trebuie să ne purtăm cu mărinimie, din tot ce ni sortit, trebuie să scoatem cât mai mult câștig sufletesc.

Pr. Gh. Perva

Formarea caracterului moral

Viciile și înclinațiile josnice care și-au săpat galerii în societate, acaparează individul foarte ușor, dacă acesta nu e înzestrat cu armele de oțel ale caracterului energic. Exercițiile și virtuțile prin care se formează, nobilează și întărește caracterul moral sunt: voința, munca, stăpânirea de sine, sacrificiul, curajul, constanța, curățenia spirituală, datoria, conduita morală, cartea, lupta și suferința. Voința este una din cele mai puternice săbii care poate să despice decadența. Ea are un rol hotărâtor în formarea caracterului moral.

Cu voința despiciăm iar cu munca înlăturăm decăderea. Fără muncă nimic nu se poate câștiga. Nici comorile lumesti nici cele spirituale.

Nu putem primi pâinea înainte de a scruma pământul cu plugul, nu putem avea aurul fără să spargem stâncile . . . nici odihna nu o putem avea fără a munci. Munca este tovarășul omului toată viața. Dacă ne pierdem primăvara, atunci viața noastră nu este utilă și-i demnă de dispreț, toamna este lipsită de sens, iar iarna vieții noastre umilă și stingheră.

Prin muncă asiduă s'au ridicat cele mai mari genii ale omenirii și tot prin ea marii conducători au reușit să o stăpânească. Dragostea de muncă îi caracterizează pe toți oamenii mari ai trecutului precum și pe cei ai prezentului. Munca continuă a acestora dovedește un caracter energic.

Dacă munca nu aduce după sine rezultatul dorit nu trebuie se fie urmată de descurajare căci prin însuși faptul că este o muncă, desvoltă în individ înclinațiuni și-l duc la munca încununată cu lauri, care constituie „una din cele mai mari secrete ale fericirii.”

Munca înfrățită cu curajul, dovedește un caracter moral sănătos. Fără curaj omul cel mai înțelept este neputincios. Nu curajul fizic ci cel moral, de a spune adevărul, de a iubi, curajul de a suporta suferințele destinului. — Căile vieții sunt încurcate și pline de obstacole, minciuni, persecuții, calomnii, uneltiri dușmănoase, peste care trebuie să treci pentru a-ți putea ocupa un loc în lume. „Pretutindenea unde un spirit mare își exprimă gândurile spune Heine, este și Golgota”. Acum caracterul moral își dovedește mai pe deplin existența. Acum când obstacolele ce ne sunt aruncate în căile vieții, caută să ne îndepărteze dela principiile morale; Atunci când sufletele se svârcolesc sub încercări grele, când sunt calomniate, inoroiate și schin-

juite se vede cu adevărat valoarea morală de care suntem pătrunși. În asemenea împrejurări se vede existența celei mai de căpetenie condiții a caracterului moral, constanțe.

Caracterul moral este arătat de puterea de sacrificiu ce o poate aduce persoana respectivă în serviciul unei idei. Aceste caractere vor fi exemple nemuritoare pentru întreaga lume.

Datorită acestui caracter moral Mântuitorul primește chinurile Golgotei. Datorită personalității lor morale creștinii primesc să fie aruncați în gurile flămânde ale fiarelor, să îndure chinurile fierului roșu intrat în trupul lor, sau să ardă ca torțe la ospetele lui Nero.

Stăpânit de acest caracter după chinurile a zece ani de închisoare inbizitorială, filosoful Giordano Bruno primește să fie ars pe rug decât să se lepede de ideile sale. Acest caracter moral l-au arătat Ioan Vădă cel Cumplit, Horia, Brâncoveanu, Bălcescu prin sacrificiul lor sublim.

Acești mari luptători au căzut înainte de aș fi îndeplinit dorințele. Eroismul lor însă și l-au câștigat după rezistența ce aveau de înfrânt și după curajul cu care au luptat.

Curajul trebuie să fie însoțit de hotărâre puternică. Aceasta dă individului putere de rezistență în fața răului, — putere de a urma binele. Cedarea este lipsă de curaj, e primul pas spre decădere. Trebuie să avem curajul de a rezista influențelor rele ale societății și să ne afirmăm gândurile noastre împotriva a estora. Căci acela care nu îndrăznește să-și facă o părere personală e un laș; acela care nu vrea să și-o facă e un leș; iar acela care nu poate să și-o facă e un prost.

Cei curajoși țin în mâini frânele conducerii și a stăpânirii, pe când cei slabi și timizi trec neobservați. Un om curajos este bun, perseverent, sărguincios și muncitor. Mărinimozitatea sa este evidentă în firea sa.

Curajul trebuie sădit în sufletul copiilor de mame. De aceea educația trebuie să formeze femeii curaj. Mamele cu multe de îndurat însă cu curaj vor putea să înlăture toate suferințele. Acest curaj nu este trâmbitat, nu atrage aplauzele mulțimii, pentru că e înconjurat de zidurile discrete ale căminului, însă el are un rol hotărâtor în formarea caracterului moral de care are nevoie societatea.

Un aspect al curajului este stăpânirea de sine care o putem considera ca temelie pe care sunt clădite toate celelalte virtuți. Ea este baza caracterului moral. Prin stăpânirea instinctelor și pornirilor inferioare, omul se ridică deasupra animalelor.

Stăpânirea de sine presupune un riguros autocontrol asupra gândurilor, vorbelor și faptelor. Prin ea s'ar putea înlătura atâtea și atâtea obiceiuri rele care numai cinste nu fac societății.

În formarea caracterului moral, puterea stăpânirii de sine este netăgăduită. De câte ori suntem supărați de semenii noștri prin vre-o glumă rea, o jignire, o nesinceritate. . . Oare trebuie să le îndurăm toate acestea ca să dăm proba stăpânirii de sine? Evident că nu. Fiecare om are demnitate, amor propriu și cere să fie respectate

Există uneori mânie, putem spune sfântă care o simte orice om dacă mai este în el un pic de demnitate.

Mântuitorul a ridicat biciul asupra evreilor care au transformat lăcașul sfânt în piață.

În fața cruzimii, falsității, meschinăriei, ori cine se revoltă. Cel care iubeste dreptatea, nu va putea suporta nedreptatea. Se va pronunța împotriva acesteia însă nu prin porniri animalice ci prin cuvinte blânde, isvorite dintr-o inimă curată. Astfel va face să-și simtă inferioritatea ca omniotorii, va face să se rușineze impulsivul, va dezarma violentul; îi va determina pe aceștia să și schimbe dinvingere personală, atitudinile josnice.

Cel cu suflet și inimă tare nu izbucnește la orice pas, pentru că mânia turbură inteligența, perspicacitatea scade, gândirea logică se distruge, iar mintea înnebunită și pierde puterea de a raționa, întreg sufletul suferă o îngustare stranie, chiar și figura celui mândru ne face să ne cutremurăm în fața aspectului ei înfrigorant.

Pentru a desăvârși stăpânirea de sine, nu e de ajuns un autocontrol permanent al faptelor. Trebuie controlate și vorbele pentru că ele adesea sunt niște săgeți otrăvitoare care pot să distrugă suflete. Ați putea stăpâni vorbirea, înseamnă a avea caracter clădit pe o voință tare.

„Proștii au inima în gură iar înțelepții au gura în nimă” spunea regele Solomon.

Pe Platon nu-l răbdase inima să ierte pe un sclav care l supăraseră și îi ordonă să-și scoată imediat tunica și să-și întoarcă spatele spre a fi bătut cu vergele. Își rețină însă brațul ridicat în atitudinea unui om care vrea să lăvească. Un prieten care veni, îl întreba ce face. „Pedeptesc un vinovat” spuse Platon și ca paralizat el păstra aceeași atitudine amenințătoare nedemnă de un înțelept, căci gândirea sa era deja departe de sclav; el aflase pe altul demn de pedeapsă.

Cât rău poate aduce mânia dacă nu este înăbușită de puterea noastră de a o stăpâni și numai atunci ne dăm seama când cade vălul ei negru ce ne a întunecat privirile spiritului.

Să căutăm totdeauna să luăm o atitudine contrară să o dominăm în orice împrejurare, căci numai astfel caracterul va fi îmbrăcat în giulgiul alb al curățeniei spirituale.

Pe această curățenie spirituală vom putea așeza curuna caracterului moral care este datoria. Ea se naște tot în familie. Aici întâlnim datoriile părinților față de copii, a copiilor față de părinți. Datoria, este pentru caracterul moral ceea ce este cimentul pentru un edificiu. Ea eagă strâns înțelepciunea, adevărul, dragostea, bucuria. Ea fortifică voința înlătură nehotărârile care sunt cele mai puternice piedici ale ei. Dacă simțul datoriei este adânc sădit în sufletul individului îi va fi foarte ușor să și desvolte puterea care va determina voința să execute poruncile conștiinței. Această putere va fi caracterul moral.

Datoria trebuie să ne-o îndeplinim cu toții oricând. Nu pentru onoruri sau răsplată ci pentru satisfacerea unei nevoi interne de a face ceea ce se cuvine. Chiar dacă nu

vom avea succesele dorite, conștiința ne va fi mulțumită pentru curățenia vieții ce ne-am străduit să o avem.

Când datoria stă în strânsă legătură cu iubirea de adevăr ea nu poate rămâne fără succese. Condiția împlinirii datoriei prin dreptate, sinceritate, iubire de adevăr este buna dispoziție care se bucură de a fi totdeauna un scut al caracterului moral. Un scriitor religios a răspuns odată întrebării: „Cum să rezistăm ispitei?” în felul următor: „In primul rând prin buna dispoziție, în al doilea rând prin buna dispoziție, în al treilea rând prin buna dispoziție”. „Ea îți luminează inima și-ți fortifică spiriul, este tovarășa dragoarei doica răbdării și mama înțelepciunii”. Buna dispoziție e socotită ca fiind cel mai bun mijloc de fortificare morală.

Buna dispoziție poate fi întunecată de scepticism, egoism sau pesimism care aduc supărare, întristare întregului caracter. Peste acei care s'a coborât ceafa acestor stări sufletești vor vedea totul în negru, voința lor va alerga mereu pentru căutarea altor scopuri, ea va dori ce i lipsește și niciodată nu va găsi o satisfacție durabilă, ea va fi cauza întregii lor nefericiri.

Buna dispoziție se poate menține prin alungarea neconținută a micilor supărări care de cele mai multe ori sunt rele imaginații. Prin ea putem să ne scăpăm de temeri, supărare, nemulțumire, pesimism, dureri și suferinți.

Purtarea individului ne poate dovedi în mare măsură puterea caracterului moral de care este pătruns. Locul pe care-l ocupă individul în societate l-a câștigat prin purtarea sa, care a putut să inspire respectul de care se bucură aici. Purtarea este cartea de vizită a individului.

Ea trebuie să fie animată de normele morale și nu de alte reguli de etichetă, introduce în societate de dorul succesului, dar care în fond constituiesc uneori adevărata nepoliteță sau nesinceritate și care pot în consecință să aducă suferințe în sensibilitatea unei persoane, care-l va evita cu altă ocazie.

Omul cu adevărat politicos este supus în permanență unui autocontrol, e pătruns de bunătate, respect și niciodată nu-și supra apreciază meritele, nici nu se despreciază sau umilește în fața oamenilor, ci măsoară cu ochi sufletului marea distanță ce-l separă de perfecțiunea morală. El va ști oricând să câștige inimile altora prin politețe, prietenii cu caractere bune, care-i vor ajuta progresul moral.

Un prieten bun al omului este și cartea. Caracterele oamenilor mari sunt bine conturate în operele lor de artă, științifice sau religioase, ce ni le-au lăsat.

Cărțile lor ne oglindesc strădaniile spiritelor luminate, ne arată perfecțiunea înăscută în ei. Ele sunt cele mai perfecte eternizări ce poate să le prezinte omul mai desăvârșit. Cartea păstrează fidel amintirea celui ce a scris-o. În ea stăruie o existență ce a fost. Prin carte, sfidând moartea, putem să stăm de vorbă cu cel plecat. În cărți găsim tovarășia spiritelor mari în bucurie sau consolarea lor în vremuri de tristețe. În cărțile și biografiile caracterelor mari, vom găsi totdeauna un exemplu nobil și caracterele lor ne pot fi faruri prin care să se îndrepte prosperitatea individualității noastre spre un frumos caracter moral.

Coroana de aur a tuturor cărților este Biblia, cea mai Sfântă carte și cea mai plină de înțelepciune. Ea este ghidul omului pe căile pline de noroiu și spini ale vieții. În ea își găsește consolare cei ce poartă pe spinarea lor gârbcivită greutatea anilor. Profesii, patriarhii, regii și împărații din V. Testament, viața sublimă a Mântuitorului, a învățăcelilor Lui sunt izvoare nesecate de inspirație morală.

Cetindu-o în ea vom găsi blândețe, curățenie, bună-nate, în ea vom găsi curaj, putere de muncă, stăpânire de sine, în ea vom găsi — adevărul adevărilor, lumina luminilor, trăsături de caracter luminoase, care ne pot fi hrană sufletească zilnică.

Caracterul moral dobândit astfel, trebuie să-l oțelim în lupta grea a vieții. Ținta spre care trebuie să ne îndreptăm privirile să fie curățenia caracterului moral. Așa vom putea rezista mai mult ispitelor, obstacolelor exterioare sau interioare, rămânând credincioși normelor morale, cu atât vom va da mai mult proba unui caracter moral mai desăvârșit.

Să ne străduim deci să fim oameni de caracter: muncitori, sânguincioși, răbdători, curajoși, stăpâni pe pornirile animalice ale firii noastre. Supra aprecierea personală dovedește lipsă de caracter; niciodată să nu uităm că putem învăța dela altul. Să nu ne rușinăm a lua exemple dela caracterele mari care și le au câștigat prin experiența unei vieți. Aceștia și-au întărit caracterele trecând prin suferinți, greutăți, lipsuri, însă printr'o inimă bună, voință fermă și perseverență le-au învins pe toate.

Nu există victorie fără luptă. Dificultățile, piedicile, ispitele, suferințele întăresc rezistența luptătorilor, le desvoltă și le oțelște caracterul. Cu cât lupta este mai grea, cu atât victoria va fi mai mare și ea va da putere individului să persiste în luptă.

Operile nemuritoare au fost create în mijlocul celor mai mari suferințe. Scriitorii mari ai omenirii și-au plămădit operele lor în cele mai mari greutăți, persecuțiuni, exil. Nicolae Bălcescu, Mihail Eminescu și-au desăvârșit operele lor prin adânci sbuciumări sufletești. Și tocmai prin asta au triumfat.

Oamenii artei au trăit în cea mai neagră mizerie materială, mai mult din mila altora. Din viața sbuciumată a lui Michael Angello, suferințele lui Schiller, Mozart, Beethoven, s'au născut cele mai desăvârșite opere. Mucenicii, cari au primit moartea pentru credință și sfinții au realizat cea mai frumoasă capodoperă: sfințenia.

Viața lor ne este cea mai strălucitoare rază de lumină, care ne calăuzește spre curățenia caracterului moral.

Pe Golgota veșnic va lumina farul adevărului pentru care a murit Fiul lui Dumnezeu pironit pe Cruce. Acela care s'a făcut om pentru mântuirea noastră; un om complet, constant în moralitatea sa, cu strălucirea caracterului său desăvârșit — trebuie să ne fie idealul de fiecare zi spre care să tindem cu străduința naufragiatului către țărm. Să ne îndreptăm privirile mereu către țărmul cură-

teniei și perfecțiunii sufletești unde vom putea ajunge prin caracter și numai printr'un efort continu spre înobilare; Nu dibuind prin intuneric . . . ci căutând raza dulce și mângâitoare a soarelui răsărit pe Golgota.

AMBROZIE OȘORHAN
cl. VIII. Școala Normală Arad.

Despre ce să predicăm?

În *Dumineca 6 d. Rusalii* (16 Iulie 1944), vom vorbi despre: CELE ȘAPTE LAUDE BISERICEȘTI. (II)

Prin mijlocirea celor trei laude bisericești, despre cari am vorbit până aci, creștinul mulțumește Stăpânului său ceresc pentru binefacerile primite în cursul zilei și se pregătește în chip demn pentru fireasca odihnă din timpul nopții. După această odihnă însă, sufletul lui simte din nou chemarea de a se apropia de acest Stăpân, pentru a-i cere în zori de zi binecuvântarea și harul Lui, care să-i călăuzească pașii în cursul zilei ce se începe și să-l ajute ca să iasă biruitor din lupta cu toate greutățile și ispitele legate de vremelnicia acestei vieți. Rugăciunile acestea din zori de zi, Biserica noastră le începe astăzi prin cea de a patra laudă bisericească numită: *Miezonoptica*.

Numirea îi vine dela faptul că în timpurile vechi această laudă se slujă la miezul nopții, obicei ce se păstrează și astăzi în sfintele noastre mănăstiri. Ea ne aduce aminte de marea înviere a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care, după cuvântul sf. Scripturi, s'a întâmplat pe „când se lumina de ziua”, precum și de a doua Lui venire spre judecată, la sfârșitul veacurilor. Cum această venire va fi „ca un fur în puterea nopții” (I Tes. 5, 2), Biserica ne îndeamnă prin rugăciunile Miezonoptice ca să fim întotdeauna gata a ne înfățișa în chip vrednic înaintea dreptului Judecător. Din acest motiv după cetirea obișnuiților psalmi dela începutul ei, deodată răsună ca un glas de chemare, cuvintele troparului: „Iată mirele vine în miezul nopții și fericită este sluga pe care va afla priveghind, iar nevrednic este acela pe care va afla lenevindu-se...”, precum și îndemnul stăruitor al cântării ce-i urmează: „De ziua cea înfri-coșată gândind suflete al meu, priveghiază, aprinzându-ți candela ta, cu untdelemn luminând-o, că nu știi când va veni la tine glasul ce va să zică: iată mirele...”

Cu această venire a doua a Mântuitorului fiind împreună și judecată cea din urmă, sufletul creștin simte și nevoia de a se ruga pentru cei adormiți, cari după moarte nu mai pot face nimic pentru soarta lor. Spre a ne da un atare prilej Biserica a rânduit ca după cântările de mai sus să se facă rugăciuni pentru cei morți, cerând prin mijlocirea acestora, ca atotdreptul judecător să-i învrednicească pe toți de șederea de-a-dreapta Lui, împreună cu

cei drepti. Urmează apoi rugăciunile pentru rege, episcop, pentru cei ce ne urăsc și pentru cei ce ne iubesc, pentru mântuirea celor robiți și pentru alte trebuințe din viața omului, cu cari se încheie apoi slujba acestei laude bisericești.

Utrenia este lauda ce se săvârșește de obicei la începutul zilei, dimineața. Și fiindcă în împărăția naturii dimineața însemnează ivirea soarelui și începutul zilei, al vieții și al lucrării, tot astfel și utrenia ne aduce aminte de începutul creștinismului, prin nașterea Fiului lui Dumnezeu și prin învierea Lui. Ea se face „pentru că vine ziua, întru mulțumirea celui ce aduce lumina și pentru cel ce a risipit întunerecul înșelăciunii și ne-a dat lumina dreptei măriri”.¹⁾ Din acest motiv tot cuprinsul utreniei, începând dela psalmii cari se citesc la începutul ei și continuând cu cântarea „Dumnezeu este Domnul și s'a arătat nouă bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului”, cu cetirea Evangheliei și cu celelalte cântări ce-i urmează, exprimă mulțumirea și recunoștința omului față de Dumnezeu, pentru marea operă a mântuirii lumii plinită prin Fiul Său, precum și preamărirea unor anumite momente din lucrarea Lui și îndeosebi învierea Sa din morți. Cu această preamărire sunt legate și cântările și rugăciunile întru cinstea sfinților, cari prin viața și învățătura lor, au răspândit în lume Evanghelia propovăduită de Mântuitorul Hristos și au pecetluit cu sângele lor credința în dumnezeirea Lui.

De slujba utreniei se leagă de obicei și *Ceasul întâi*, deoarece „și el ca o pârgă, fiind începătura zilei, se aduce împreună cu dimineața — (utrenia) — ca un dar și ca o jertfă de laudă lui Dumnezeu”.²⁾ În psalmii ce se citesc în decursul lui, ca și în rugăciunile și cântările ce le urmează, se exprimă credința noastră în Dumnezeu, făgăduința că vom trăi după poruncile Lui și rugămintea ca El să împliniască cererile și dorințele noastre. Se încheie cu frumoasa rugăciune: „Hristoase lumina cea adevărată, carea luminezi și sfințești pe tot omul ce vine în lume, să se însemneze peste noi lumina feții tale, ca într'ânsa să vedem lumina cea neapropiată. Îndreptează pașii noștri spre lucrarea poruncilor Tale, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale tuturor sfinților Tăi”.

Ceasul al treilea, cu care se începe cel de al treilea rând de laude bisericești, se face întru pomnirea alor două fapte mai însemnate din opera mântuirii plinită de Hristos și anume: în ora a treia Iudeii au făcut sfat să-l omoare pe Iisus și tot la aceeaș oră s'a pogorât mai târziu sf. Duh peste sf. Apostoli. Având această menire și psalmii, ce se citesc în cuprinsul acestei laude, exprimă rugăciunile

¹⁾ Sf. Simeon Tesalonicul: Op. cit. cap. 299 p. 196—197.

²⁾ Acelaș: op cit. p. 197.

omului înconjurat de dușmani pentru a dobândi izbăvire dela Dumnezeu, precum și cererea pentru dobândirea darului Duhului Sfânt, care să ne sfințească și pe noi. „Doamne, cel ce pe preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea l-ai trimis Apostolilor Tăi, pe acela, Bunule, nu-l lua dela noi, ci ne înnoiește pe noi, cei ce ne rugăm Ție“.

Ceasul al șaselea, care corespunde astăzi orei douăsprezece din zi, ne aduce aminte de dureroasa răstignire a Mântuitorului pe Crucea Golgotei, ca și de toate patimile îndurate pentru noi. Din acest motiv psalmii ce se citesc acum cuprind rugăciunile celui ce se află în suferință și la grea strâmtorare, iar cetirile din cuprinsul lui exprimă preamărirea patimilor Mântuitorului prin cari El a biruit puterea iadului și a rupt zapisul păcatelor, deschizându-ne astfel din nou porțile mântuirii cerești. În rugăciunea de încheiere a acestei laude mulțumim lui Dumnezeu pentru plinirea acestei mântuirii și ne rugăm ca El să ne izbăvească „de toată căderea în păcat, cea de tot pierzătoare și întunecată, și de toți cei ce caută să ne facă nouă rău, văzuți și nevăzuți vrăjmași...“ pentru ca totdeauna să putem privi la luuina Lui cea neapropiată și să-i putem aduce laudă și mulțumire pentru toate binefacerile primite dela El.

Toate aceste slujbe bisericesti, — dupăcum am spus și într'alt loc — sunt menite de a ne pregăti pentru o slujire cât mai demnă a sfintei Liturghii, care pentru noi creștinii ne prezintă punctul cel mai de seamă al închinării noastre la Dumnezeu. Creștinii veacurilor primare, convinși de rostul lor înalt, au alergat întotdeauna cu deosebită credință la săvârșirea lor. Noi cei de astăzi însă ne plecăm tot mai puțin genunchii, alături de slujitorii bisericii, în mireazma acestor minunate mărgăritare ale cultului nostru divin. Ca și ei însă avem și noi nevoie de mângăierea și întărirea lui Dumnezeu în toate durerile și necazurile noastre, ca și ei suntem datori și noi a mulțumi lui Dumnezeu pentru mântuirea plinită prin Fiul Său, și mai ales ca și ei simțim și noi trebuința și lipsa ajutorului dumnezeesc ce se revarsă în suflete prin săvârșirea acestor șapte laude bisericesti. Să alergăm deci, și noi, cu credință și cu dragoste la săvârșirea lor, iar atunci când din anumite pricini suntem lipsiți de mireazma acestor sf. slujbe să deschidem ceaslovul, care le cuprinde pe toate și în cetirea lor să aflăm aceeași mângăiere și întărire ca și înaintașii noștrii.

T.

Reviste

Gândirea. Anul XXIII Nr. 6. Iunie—Iulie 1944.

Deși împrejurările de viață și de creație sunt deosebit de grele, totuși această revistă a apărut și de astădată în aceeași ținută de înaltă spiritualitate și de bogăție în idei înnoitoare, cu cari

ne-a obișnuit de aproape un sfert de veac. În cuprinsul ei Dl. Nichifor Crainic semnează un judicios și usturător eseu intitulat: „*Tehnică fără suflet*“, în care exprimă toată revolta omului care de atâtea mii de ani a creat mereu în lumea spiritului, iar astăzi, prin bombardamentele anglo-americeane, se vede negat pe sine în tot ceea ce a produs veacuri de-a rândul înainte de el. Desprindem din bogăția lui, între altele, următoarele constatări judicioase ale ilustrului nostru profesor universitar:

„*Țara mașinilor a produs un om mecanizat, care se ignoră pe sine însuși cum își ignoră semenii. Frenesia tehnică l-a redus la o viață de senzații epidermice, neîngăduindu-i răspasul ca aceste senzații să se modeleze în bogăția lăuntrică a spiritului. Americanul e omul care și-a pierdut sufletul și e cu neputință să-l mai găsească în atmosfera exasperantă de civilizație materialistă. Singură cultura cu generoasele ei valori ideale, cu adâncirile ei în abisul inimii, cu zborurile ei în întinutul cugetării ar fi fost capabilă să facă un om din ceea ce tehnica mașinistă a făcut un monstru modern. Cultura însă, în gloriosul și nobilul sens al tradiției europene, e cu neputință să se desvolte într'o lume fără tradiții spirituale, unde sgârșie norul ține locul catedralei gotice sau al domului italian, unde cinematograful ține locul teatrului și al picturii, unde jazzul ține locul muzicii unde catastroful ține locul filozofiei, unde viteza ține locul contemplației și al poeziei și unde sectele isterice țin locul creștinismului, iar gangsterismul locul moralei publice. Civilizația americană nu și-ar găsi leacul decât în propria ei prăbușire. E imposibil ca monstrul pe care l-a produs să priceapă ceva din spiritul european“.*

Mai semnează în cuorinsul revistei, poezii Dnii: George Gregorian, V. Voiculescu, Gherghinescu Vania și alții. Revista are și o bogată cronică literară, iar la sfârșitul ei obișnuita cronică mărunță semnată de Dl. Nichifor Crainic.

Informațiuni

■ LA SIBIU s'a stins din viață în ziua de 17 Iunie a. c. I. P. C. Arhimandrit Dr. Eusebie R. Roșca unul din cei mai de seamă reprezentanți ai v. eții noastre bisericesti și școlare din Ardeal. Născut dintr'o familie veche de slujitori ai altarului, adormitul în Domnul a fost mai bine de treizeci de ani Directorul Institutului teologico-pedagogic „Andreas“ din Sibiu, desfășurând aci una din cele mai prodigioase activități. Șirul atâtor generații de preoți și dascăli ardeleni, pregătitori ai mării uniri din 1918, și-au călțit într'o mare măsură sufletele la flacăra dogoritoare a dascălului lor dela Sibiu, în care au văzut întotdeauna pe îndrumătorul destoinic, cinstit și râvnitor în rosturile lui.

Prohodul la căpătâul înaltului defunct s'a slujit în catedrala mitropolitană din Sibiu, în ziua de 20 Iunie a. c. de către un sobor de preoți în frunte cu I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Bălan, iar înmormântarea rămășițelor sale pământești s'a făcut în aceeași zi în cimitirul din Câmpia-Turzii.

Odihnească în pace!

■ IN ZIUA DE 3 IULIE a. c populația orașului Arad a avut și ea ocazia să vadă efectele dezastruoase ale luptei pentru „libertatea popoarelor“ (?), dusă de armata anglo-americană. Bombele ucigașe aruncate din avioanele așa zise „liberatoare“ ne-au arătat tuturor cât de mult a întunecat ura sufletele celor ce altădată ne lăudau pentru credința și sufletul nostru curat, pentru bunătatea noastră proverbială, ca și pentru lupta noastră de veacuri întru apărarea pământului străbun. Au fost distruse case zidite din truda unei vieți întregi, au fost ucise femeile, bătrânii și copiii nevinovați, iar jalea a luat locul bucuriei în atâtea familii. Iată rezultatul tehnicii și al civilizației apusene în numele cărora ni s'a vorbit atât de mult. Această civilizație și tehnică va fi progresat mult la aceste popoare, dar un lucru este cert: și-au pierdut într-o mare măsură sufletul lor creștin. Alianța cu vrăjmașii cei mai înverșunați ai lui Dumnezeu, ca și bombardamentele ce le fac, după însăși spusele lor, la comanda acestora, întăresc încă odată acest dureros adevăr.

Școala de Duminecă

29. Program pentru Dumineca (16 Iulie) 1944.

1. *Rugăciune*: Împărate ceresc...
2. *Cântare comună*: Veniți să ne închinăm... (Dela Sf. Liturghie).
- 3—4. *Cetirea Evangheliei*: (Matei 9, 1—8) și *Apostolului* (Romani 12, 6—14) zilei cu tâlcuire.
5. *Cântare comună*: Doamne, întru lumina feții Tale... (70. Cânt. rel. pag. 45).
6. *Cetire din V. T.*: Cuprinderea și dărâmarea Ierihonului. (Cartea Iosua c. 6).
7. *Povește morale*: Dobândirea înțelepciunii celei adevărate. (Cartea înțel. lui Iisus Sirah. c. 23).
8. *Intercalații*: Poesii rel. etc.
9. *Cântare comună*: Cuvine-se cu adevărat...
10. *Rugăciune*: Invrednicește-ne, Doamne... (Dela Utrenie, Ceaslov pg. 72).

(A se vedea „Instrucțiunile“ din Nr. 1/1943). A.

Nr. 277/1944.

Comunicate

Sunt menționați cu laudă Cuc. Preoți catiheti cari s'au ostenit cu instruirea de cor și cântări bisericești a elevilor în cursul anului școlar 1943—1944.

Din rapoartele intrate până azi, împărtășim de această distincție pe următorii:

Ioan Buțiu-Micălaca-Nouă,	protopopiatul Arad.
Nicolae Ionescu-Gaiu,	„
Nicolae Vancea-Andrei Șaguna,	„
Teodor Șuteu-Sânnicolaul Mic,	„
Ioan Jurca-Pilul,	protopopiatul Chișineu-Criș.
Petru Brad-Socodor,	„
Ioan Motiu-Socodor,	„
Teodor Mornăilă Șimand,	„
Nestor Popa-Vârșand,	„

Ioan Ispas-Chier,	protopopiatul	Șiria
Mircea Albu-Dud,	„	„
Ioan Motiu-Măderat,	„	„
Mihai Măcinic Șiria,	„	„
Dimitrie Rujan-Șiria,	„	„

Se aduc mulțumiri și arhiepiscopului binecuvântării următorilor domni învățători, cari au colaborat cu Preoții-catiheti la instruirea elevilor în cor și cântare bisericească.

Dl. Nicolae Cristea, insp. școlar pens. din Măndruloc.

Dl. Mircea Nonu, director școlar, din Arad-Grădiște.

Dl. Gheorghe Handra, învățător din Arad-Grădiște.

Dl. Ioan Sârbu, director școlar din Gașa. Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 22 Iunie 1944.

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier, referent eparhial.

Nr. 2500/1944.

Invităm pe P. C. Protopopi și Preoți să augmenteze biblioteca parohială cu colecția completă din puclictiile „Mărgăritarele Lrmii„ (adresa: București III, Calea Victoriei 202).

Colecția completă are două numere ce costă în total lei 1200, sumă ce cuprinde și taxele poștale ale pachetelor, ale mandatului precum și riscurile de războiu.

Pachetul se va trimite numai cu ramburs, așa că P. C. Preoți să fie atenți ca nu cumva să se înapoieze dela poștă ca „refuzat“.

Redactorul publicațiilor, părintele misionar Vasile Ionescu, la o simplă scrisoare de comandă trimite colecția cu ramburs.

Arad, din ședința consiliului Eparhial dela 22 Iunie 1944.

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.

Nr. 2508/1944.

Ca urmare la dispozițiunea Legii Nr. 431/ 944, privitoare la averile fostelor asociațiuni religioase desființate, Onor. Minister, prin prefectură, a predat imobilele sectelor în grija oficiilor parohiale, folosindu-se acestea în viitor pentru necesitățile enoriilor bisericești.

Cum în unele parohii acestor imobile, în timpul mai nou, se dă o altă destinație, trecând de sub autoritatea parohială, atragem atențiunea P. C. conducători de oficii parohiale, că rămân și pe mai departe răspunzători de inventarul și starea acestor imobile, așa cum s'au luat aceste în procesele verbale despre preluare, la trecerea lor în folosința parohiilor.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 22 Iunie 1944.

† ANDREI
Episcop.

Ic. Stavr. Caius Turicu
consilier, ref. eparhial.